

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen lisääminen: muutossuunnitelma / Kolmansille maille annettavaa EU:n budjettitukea koskeva uusi lähestymistapa”

COM(2011) 637 final ja COM(2011) 638 final

(2012/C 229/26)

Esittelijä: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Euroopan komissio päätti 30. lokakuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen lisääminen: muutossuunnitelma / Kolmansille maille annettavaa EU:n budjettitukea koskeva uusi lähestymistapa

KOM(2011) 637 lopullinen KOM(2011) 638 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”ulkosuhteet” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 30. huhtikuuta 2012.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 23.–24. toukokuuta 2012 pitämässään 481. täysistunnonssa (toukokuun 24. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 146 ääntä puolesta ja 60 vastaan 30:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

Komitea kannattaa ja tukee molempia ehdotuksia, mutta korostaa, että asetetuista tavoitteista on tehtävä todellisuutta niille kansoille, joille apu on lopulta tarkoitettu, ja ehdottaa tätä varten seuraavaa:

1.1 Kutsutaan kansalaisyhteiskunnan organisaatiot (joihin kuuluvat muun muassa ammattiliitot, osuuskunnat, kansalaisjärjestöt ja työntantajärjestöt kukin omine erityispiirteineen) osallistumaan yleisten linjausten lisäksi hankkeiden valintaan, toteutukseen ja tulosten arviointiin läpi koko prosessin, jotta voidaan tukea ja täydentää EU:n rahoituksen hallinnollisia, diplomaattisia ja oikeudellisia valvonta- ja arviointimenettelyjä.

1.2 Kutsumalla työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan muut organisaatiot osallistumaan niiden pelkän kuulemisen sijasta voitaisiin hyödyntää alusta lähtien yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja ympäristöä koskevaan kokemukseen perustuvaa asiantuntemusta ja asianomaisten kansalaisten vapaaehtoista sitoutumista sekä kehittää edustavuuden ja demokratian kriteerejä – avoimuutta, laajentumista, läpinäkyvyyttä ja riippumattomuutta (omavastuullisuuden tavoite).

1.3 Talous- ja sosiaalineuvostot – siellä missä niitä on – muodostavat tässä suhteessa arvokkaan voimavaran. ETSK on yhdessä eri kumppaniensa – kolmannen sektorin organisaatioiden, ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen – kanssa ollut tässä aina mukana esteistä riippumatta. Komitea on ollut EU:n viranomaisten rinnalla keskustelukumppanina niiden edustustojen kanssa, joihin sillä on suhteet, ja muodostanut sillan toimielinten, kansalaisjärjestöjen, yhteiskunnallisten järjestöjen ja talouselämän järjestöjen välille sekä suositellut useaan otteeseen, että EU:n viranomaiset olisivat valppaampia ihmisoikeuksien alalla.

1.4 **Olisi varmistettava entistä paremmin tasapaino yhtäältä eurooppalaisten ja toisaalta edunsaajamaiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kuulemisessa.** On vältettävä välineellistämästä EU:n kehitysyhteistyöpolitiikkaa ja pidettävä erityisesti huolta valtiosta riippumattomien toimijoiden kattavasta kuulemisesta. ⁽¹⁾

1.5 Ihmisarvoista työtä koskeva toimintaohjelma, joka edistää osaltaan osallistavaa ja kestäväää kasvua, on otettava huomioon silloin, kun alat ovat keskittyneet valtion sisällä. Työmarkkinaosapuolet tulee ottaa alusta lähtien mukaan toimintalinjoista käytävään keskusteluun, jotta varmistetaan demokraattinen sitoutuminen kehitysyhteistyöpolitiikkaan myös hallinnon ulkopuolella.

1.6 Maiden ja maaryhmien erittelyn pitää perustua asianmukaisiin indikaattoreihin, esimerkiksi YK:n inhimillisen kehityksen indeksiin, ja sen avulla tulee pyrkiä köyhyyden vähentämiseen. Joka tapauksessa olisi luotava strategia ns. kehittyvien talouksien maiden asteittaiseksi poistamiseksi avun piiristä.

1.7 EU:n tuki hyvälle hallinnolle ja ihmisoikeuksille (osa muutossuunnitelmaa) tulisi suunnata ihmisoikeuksiin perustuvan kehitysyhteistyön lähestymistavan edistämiseen. Siihen kuuluvat osallistuminen poliittisiin prosesseihin, demokraattinen omavastuullisuus ja oikeudenhaltijoiden vaikutusvallan lisääminen; ihmisoikeuksien noudattaminen kansainvälisesti sovituisissa sitoumuksissa; ihmisoikeus-, avustus- ja talouspolitiikkojen välinen johdonmukaisuus.

⁽¹⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 77–81, esittelijä Juan Moreno Preciado, ”järjestäytymisvapaus Euromed-kumppanuuteen osallistuvissa maissa” sekä käsiällä olevan lausunnon kohta 3.13.

1.8 Komitea esittää, että kiinnitetään erityistä huomiota seuraaviin parannuksiin **julkisen ja yksityisen avun käytön tehostamiseksi**:

- Kun otetaan huomioon, että maat, jotka ovat kipeimmin avun tarpeessa, ovat useissa tapauksissa myös niitä, joissa esiintyy vakavimpia korruption muotoja, on erityisen huomion kiinnittämiseksi korruptionvastaisiin toimenpiteisiin ja budjettitukea maksettaessa konsultoitava valtiosta riippumattomia toimijoita, työmarkkinaosapuolia ja ihmisoikeuksien alalla toimivia järjestöjä sekä eurooppalaisia verkostoja ja kutsuttava ne mukaan ensisijaisen tavoitteiden valintaan, seurantaan yms.
- Alakohtaisten aihealueiden olisi oltava avun tavoitteiden strategisen uudelleenmäärittelyn ytimessä. Näistä komitea korostaa ensisijaisesti vuosituhannen kehitystavoitteita. Eri-tyisen huomionarvoisina se pitää sosiaalialoja, koulutusta, ammatillinen täydennyskoulutus mukaan lukien, terveydenhuoltoa, uuden tieto- ja viestintätekniikan kehitystä ja saatavuutta, vammaisten oikeuksia, ihmisoikeuksia ja työoikeuksia, kaikkia naisten oikeuksia niin työ- kuin yksityiselä-mässä ja heidän osallistumistaan julkiseen toimintaan.
- Julkinen kehitysapu on edelleen oleellista ja välttämätöntä tiettyjen maiden kehitykselle. Jäsenvaltioiden ja EU:n suoran avun koordinoinnin parantamiseksi kansalaisjärjestöjen ja yksityissektorin antama apu olisi kuitenkin otettava huomioon koordinoitiprosessissa, ja olisi sovellettava samoja tavoitteiden johdonmukaisuuden ja kirjanpidon periaatteita.
- Komitea on edelleen huolissaan yhtäältä julkisen kehitysavun vähenemissuuntauksesta useimmissa jäsenvaltioissa ja painottaa tarvetta kytkeä kansalaisyhteiskunta tiiviimmin päätöksentekoon.

1.9 Komitea katsoo, että **komission pitäisi** lisätä mahdollisimman paljon **Euroopan ja avunsaajamaiden kansalaisyhteiskunnan suoraa osallistumista** kumppanuushengessä. Näin tulee pyrkiä vaikuttamaan myönteisesti ihmisoikeuksiin ja korruption torjuntaan, pienentämään avun tehottomuuden vaaraa sekä vähentämään yhteiskunnallisia ongelmia.

1.10 Jäsenvaltiot tulisi pakottaa koordinoimaan avustustoimiin unionin puitteissa. EU:n nykyisessä vakavassa talouskriisissä eurooppalaiset veronmaksajat olisi saatava tietoisemmiksi avun tavoitteista, heille olisi tiedotettava niistä ja heidän olisi voitava vaikuttaa niihin. Jotta he voisivat tukea niitä paremmin, heille olisi annettava asiaa koskevaa tietoa suurelle yleisölle ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vapaaehtoisille toimijoille ja ammattilaisille suunnattujen valistustoimien avulla.

1.11 EU:n olisi myös pyrittävä parantamaan huomattavasti apunsa tuloksia arvioimalla talouden, teollisuuden ja maatalouden alalla tekemiensä taloudellisten kumppanuussopimusten, assosiaatiosopimusten ja vapaakauppasopimusten vaikutuksia *ennen* niiden solmimista ja niiden seurannan yhteydessä.

2. Johdanto

2.1 Jatkona 10. marraskuuta 2010 annetulle vihreälle kirjalleen "EU:n kehitysyhteistyöpolitiikasta tukea osallistavalle kasvulle ja kestäväälle kehitykselle – EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan vaikutuksen parantaminen" (COM(2010) 629 final) komissio esittää kaksi tässä tarkasteltavaa ehdotusta.

2.2 Vastassa on uusia globaaleja haasteita, vuosituhattavoitteiden saavuttamisen määräajaksi asetettu vuosi 2015 lähestyy, ja seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen valmistelu on käynnissä. EU:n on nyt valittava sellaiset toimien, välineiden ja resurssien yhdistelmät, joilla se voi tehokkaasti ja tuloksekkaasti torjua köyhyyttä ja noudattaa samalla kestäväen kehityksen periaatteita. Komissio ehdottaa tämän vuoksi muutossuunnitelmaa, jolla on tarkoitus lisätä yhteisvastuuseen perustuvaa Euroopan tukea kehityksimaille köyhyden torjumiseksi.

2.3 EU on jo tehnyt paljon köyhyden vähentämiseksi ja etenkin vuosituhattavoitteiden saavuttamiseksi. Tästä huolimatta monilla maailman alueilla on edelleen suurta köyhyyttä. Samaan aikaan kansalaisliikkeet Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä ovat osoittaneet, että vakaa edistyminen vuosituhattavoitteissa on välttämätöntä. Euroopan komission mukaan EU:n on kehitysyhteistyöpolitiikassaan otettava huomioon se, että kehitysmaiden välillä on yhä enemmän eroja. EU voi myös tehdä tiiviimpää yhteistyötä yksityisen sektorin, säätiöiden, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa näiden osallistuessa entistä laajemmin kehitysyhteistyöhön. EU:n ja sen jäsenvaltioiden on tulosten parantamiseksi ja EU:n tunnettavuuden lisäämiseksi varmistettava, että niiden näkemykset ja toimet ovat yhtenäisiä.

2.4 Vaikeassa talous- ja budjettitilanteessa on ratkaisevan tärkeää varmistaa, että avulla on vaikutusta, että sillä saadaan aikaan parhaat mahdolliset tulokset ja että sitä käytetään kehitystä tukevan lisärahoituksen hankkimiseen.

2.5 Kumppanimaan kehitysstrategiat ohjaavat edelleen EU:n kehitysyhteistyötä omistajavastuullisuuden ja kumppanuuden periaatteiden mukaisesti. EU:n tavoitteena on entistä kattavampi vastavuoroinen sitoutuminen ja tähän liittyvä yhteisvastuu tuloksista. Tarkoituksena on, että koordinoitussa avunantajaraken-teessa maiden tasolla käytävän vuoropuhelun avulla määritetään tarkkaan se, milloin ja miten EU toimii. Lisäksi tarkoituksena on tehostaa monenvälisen järjestelmän puitteissa tehtävää yhteistyötä.

2.6 Komissio on myös tehnyt 7. joulukuuta 2011 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehitysyhteistyön rahoitusvälineen perustamisesta⁽²⁾. Siten virallis-tetaan mainitussa vihreässä kirjassa ja jäljempänä käsiteltävissä kahdessa tiedonannossa ehdotetut linjaukset.

⁽²⁾ COM(2011) 840 final, SEC(2011) 1469 ja 1470.

3. Yleistä

3.1 Komitea muistuttaa, että se on aiemmissa lausunnoissaan esittänyt lukuisia huomioita, jotka pitävät edelleen paikkansa. Näistä lausunnoista voidaan mainita seuraavat:

— ”Euroopan unionin kehitysyhteistyön rahoitusväline”⁽³⁾

— ”Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen väline”.⁽⁴⁾ Lausunnossa komitea kehottaa ”toimielimiä pohtimaan kansalaisyhteiskunnan roolia unionin ihmisoikeuksia käsittelevässä ulkopoliitikassa sekä mahdollisuutta ottaa kansalaisyhteiskunta nykyistä välittömämmin mukaan kyseisen politiikan muotoiluun ja toteuttamiseen. Järjestäytyneitä kansalaisyhteiskuntaa tulisi kuulla järjestelmällisesti aina ennen kuin laaditaan strategia-asiakirjoja, maakohtaiset strategia-asiakirjat mukaan luettuina.”

3.2 Komitea tukee erityisesti ihmisoikeuksia koskevia tavoitteita ja etenkin työntekijöiden oikeuksia, naisten ja miesten tasa-arvoa, lasten oikeuksien suojelua ja edistämistä, lapsityön poistaminen mukaan lukien, sekä sosiaalisen suojelun piiriin kuulumattoman epävirallisen työn torjumista (ihmisarvoinen työ ja ILO:n yleissopimukset).

3.3 Komissio tukee ensimmäisen vuosituhattavoitteen (äärimmäisen köyhyyden poistaminen) toteuttamista, mutta komitea katsoo, että muihin tavoitteisiin ei ole vielä kiinnitetty riittävästi huomiota, vaikka niiden toteuttamisesta olisi vastavaroisesti hyötyä. Esimerkiksi seitsemännen tavoitteen eli kestävä ympäristökehityksen toteuttaminen edistäisi köyhyyden vähentämistä.

3.4 Komitea korostaa tarvetta osoittaa kehitysyhteistyön puitteissa varoja erityisesti tasa-arvokysymyksiin (kolmas vuosituhattavoite). Se pahoittelee varsinkin tietojen ja järjestelmällisen seurannan puutetta, jonka vuoksi on hyvin vaikeaa havaita mitään sukupuolten tasa-arvoon kohdistuvia vaikutuksia, olivat ne sitten myönteisiä tai kielteisiä. Tämä rajoittaa huomattavasti mahdollisuuksia laatia tietoon perustuvaa politiikkaa ja suunnitella strategioita ja toimenpiteitä eriarvoisuuden vähentämiseksi. Ollakseen tehokasta tasa-arvokysymysten sisällyttäminen kaikkiin politiikanaloihin on toteutettava ja sitä on tuettava ennustettavalla rahoituksella ja tuilla, sillä muutoin se on vaarassa jäädä kuolleeksi kirjaimeksi ja muiden, näennäisesti kiireellisempien tavoitteiden jalkoihin.⁽⁵⁾

⁽³⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Euroopan unionin kehitysyhteistyön rahoitusväline: järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten rooli”, EUVL C 44, 11.2.2011, esittelijä Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskeva eurooppalainen väline”, EUVL C 182, 4.8.2009, esittelijä Giuseppe Antonio Maria Iuliano.

⁽⁵⁾ Naisten oikeuksien valiokunnan raportti monivuotisesta kehiksestä 2014–2020 – Arvio sukupuolinäkökohtien huomioon ottamisesta EU:n ulkoisissa toimissa.

3.5 Mitä tulee EU:n edustustojen hajauttamiseen ja niille annettuun luottamukseen, ETSK on kaikilla matkoillaan ollut yhteydessä EU:n edustustoihin yhteys- ja seurantarhymiensä välityksellä sekä osallistuessaan EU:n pyöreän pöydän ryhmiin (Intia, Brasilia, AKT-maat jne.) ja Välimeren aluetta sekä itäistä kumppanuutta koskeviin prosesseihin. Komitea toteaa, että EU:n edustustojen tukea tulisi laajentaa kentällä toimivien eurooppalaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden suuntaan. Tästä olisi hyötyä unionin avun suurempaa selväpiirteisyyttä ajatellen.

3.6 ETSK kannattaa tarkasteltavana olevien ehdotusten tavoitteita, mutta esittää muutamia parannusehdotuksia, jotka kohdistuvat budjettituen välineeseen, sillä siltä puuttuu suuren yleisön tuki. Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja työmarkkinaosapuolten sekä muiden tahojen suositukset on otettava paremmin huomioon suunniteltaessa ohjelmia ja tarkkailtaessa niiden toteutumista. Ne suosittavat demokratian, avoimuuden ja jäljitettävyyden lisäämistä tuhlauksen, korruption, veronkierron sekä poliittisten vallanpitäjien ja poliisi- ja asevoimien sekä muiden tahojen valta-aseman väärinkäytön torjumiseksi.⁽⁶⁾

3.7 Ensinnäkin arviointi on suoritettava loppuun, jos halutaan välttää se, että kahdeksan vuoden päästä (rahoitusnäkyvät 2014–2020) joudutaan taas toteamaan, että komissio on kyllä arvioinut oikein, että tulokset ovat huonoja, ja yrittänyt korjata tilannetta ottaen huomioon myös uuden perussopimuksen mukanaan tuomat tehtävät, mutta tehnyt viime kädessä vain samaa kuin ennenkin: järjestänyt kuulemisia jälkikäteen, yrittänyt tehostaa valvontaa tekemällä siitä liian yksityiskohtaista vahvistamatta valvonnan henkilöresursseja ja tarkistamatta, että valvonta on oikein kohdennettua riippuen siitä, ovatko kyseessä järjestäytyneet verkostot vai yksittäiset ihmiset. Apu tulisi suunnata ensisijaisesti haavoittuvimmassa asemassa oleville yhteiskuntaryhmille, joiden on vaikea saada apua, mukaan lukien ne, jotka asuvat maaseudulla ja syrjäisimmillä alueilla.

3.8 Toiseksi suosimalla suurimpia taloudellisia toimijoita kehitysavun molemmilla puolilla (avunantajat/avunsaajat) painotetaan näennäistä tehokkuutta henkilöresursseihin tehtävien keskeisten investointien kustannuksella.

3.9 Lopuksi avun tavoitteita arvioidessaan komission on selvitettävä ja ilmoitettava selkeästi, miten sen avustusohjelma liittyy talouskumppanuus- ja vapaakauppasopimuksia koskeviin neuvottelutavoitteisiin ja miten se eroaa niistä. Selkeyden puuttuminen tältä osin aiheuttaa sekaannusta ja väärinkäsityksiä ja saattaa estää sen tunnustamisen, että tähän asti julkinen kehitysapu ei ole edistänyt riittävästi vuosituhattavoitteiden toteuttamista, koska avun tavoitteet ja EU:n muu ulkopoliittikka, erityisesti kauppapolitiikka, eivät ole keskenään johdonmukaisia.

⁽⁶⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Kehitystä edistävä AKT-maiden alueellinen yhdentyminen”, EUVL C 317, 23.12.2009, s. 126-131, esittelijä Gérard Dantin ja toinen esittelijä Luca Jahier.

3.10 EU voisikin pyrkiä edistämään entistä enemmän ja paremmin osallistavaa kasvua, joka tähtää vihreään talouteen, jossa keskitytään inhimilliseen kehitykseen, tietojen jakamiseen ja siirtämiseen ja tarvittavaan tekniikkaan, ja parantamaan avun tehoa arvioimalla tekemiensä taloussopimusten vaikutuksia sekä tehostamaan demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevaa eurooppalaista välinettä (7).

3.11 Muistutettakoon, että Pariisin julistuksen määrällinen tavoite, 0,7 prosenttia jäsenvaltioiden BKT:stä, on edelleen voimassa, mutta monet valtiot piiloutuivat jo ennen vuoden 2008 finanssikriisiä iskulauseen ”vähemmän mutta laadukkaampaa apua” taakse (Monterrey 2002, Johannesburg 2002). Kaikki EU:n jäsenvaltiot osallistuvat eurooppalaisiin tai kansainvälisiin avustushjelmiin, mutta ajan mittaan suuret yhteiskunnan osat jäävät ilmoitettujen niin taloudellisten kuin ympäristöä koskevien hyötyjen ulkopuolelle. Sekä avun että talouden alalla on siis pyrittävä palauttamaan luottamus kansalaisyhteiskunnan ja poliittisten ja taloudellisten päättäjien välille niin Pohjoisessa kuin Etelässä.

3.12 Koordinoidun ja tehokkaan avun toteuttamiseksi jäsenvaltioiden ja Euroopan komission on pyrittävä yhdessä lähentämään tavoitteita. Unionin toimielimet ovat liian heikkoja kunkin rahoitukseen osallistuvan jäsenvaltion omien intressien edessä. Avunsaajamaiden hallitukset ovat siten voineet hyödyntää EU:n jäsenvaltioiden usein eriäviä taloudellisia etuja sekä erilaisten rahoitustyyppien ja eri maanosien (EU, G20, OECD jne.) välistä kilpailua.

3.13 On tärkeä toteuttaa toimia demokratisoitumisen tukemiseksi. Olisi aina pyrittävä tasapainoon työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan muiden organisaatioiden kuulemisessa, jotta temaattiset tavoitteet saisivat myönteistä vastakaikua ja konkreettisen toteutuksen.

3.14 Tilannetta ei voida tarkastella ikään kuin EU itse ei olisi kärsinyt talouden, budjetin, sosiaalikesymysten ja jopa politiikan aloille laajenneen finanssikriisin yhteiskunnallisista vaikutuksista. EU:n on kehitysapunsa ja -yhteistyönsä kautta kannustettava vähentämään raaka-ainekulutusta, helpotettava teknologian siirtoa ja edistettävä valmistusteollisuutta luonnonvarojen nettoviejämaissa ekologisen jalanjälkensä pienentämiseksi. Samalla voidaan vähentää ilmastonmuutoksen vaikutuksia.

Yritysten toimintaympäristö, alueellinen yhdentyminen ja maailmanmarkkinat

3.15 Tällä alalla Busanin konferenssin tulokset eivät osoittaneet, että EU:lla olisi erityistä vahvaa vakaumusta, mitä tulee teknologian siirron tukemiseen, elinympäristön parantamiseen ilmastonmuutoksen vastatoimena tai julkisten palvelujen vahvistamiseen, ja on myönnettävä, että sen ponnistukset ovat vähäi-

siä verrattuna moni- ja ylikansallisten taloudellisten eturyhmien myöntämään sponsorointiin ja rahoitukseen (osoitus yksityisen sektorin vahvasta sitoutumisesta kehitykseen), vaikka sen osuus ja julkinen rahoitus muodostaa yhä noin puolet julkisesta kehitysavusta.

3.16 Kansainvälisellä tasolla eräät suuret yritykset, joita on erityisesti infrastruktuurisektoreilla, kuten rakennus-, vesi-, elintarvike- ja energia-alalla, toimittavat etukäteen tehtyjä toteutettavuustutkimuksia apua vastaanottaville hallituksille, ja niitä käytetään tulevien avunantajien vakuuttamiseen ja niissä hyödynnetään avunsaajavaltioiden velvollisuutta noudattaa perusoikeuksia ja panna ne tosiasiallisesti täytäntöön vihjaamalla suurista hankkeista. Toisinaan on kuitenkin käynyt niin, että avunsaajamaiden paikallisen tai valtiollisen hallinnon jäsenet ovat sijoittaneet saadut avustusvarat rahoitusmarkkinoille ilman, että niillä olisi välttämättä edistetty niiden hankkeiden toteuttamista, joihin ne oli alun perin tarkoitettu, ohjaamalla ne eurooppalaisiin rahoituskeskuksiin tai ”turvaan” yksityisille tileille.

3.17 Komitea kannattaa myös veronkierron ja korruption torjunnan tavoitteita, joihin on sisällyttävä rikollisella toiminnalla tai veronkierrolla sekä epävirallisen, pakko- tai lapsityön hyväksikäytöllä hankittujen varojen pesun torjuminen. Näin EU saavuttaisi paremmin tavoitteen, joka koskee johdonmukaisuutta muiden avunantajien kanssa.

3.18 Näin ollen EU:n on ehdottomasti kannustettava jäsenvaltioitaan lisäämään maksuosuuksiaan, mutta koordinoidusti ja yhtenäisesti, kuultava omaa kansalaisyhteiskuntaansa tavoitteidensa asianmukaisuudesta vakuuttaakseen jäsenvaltiot siitä, että kehitysavussa ei ole kyse vain imagosta ja markkinaosuuksista, sekä edistettävä ja helpotettava vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan eri organisaatioiden, työmarkkinaosapuolten ja jäsenvaltioiden välillä ja kutsuttava mukaan myös paikalliset- ja alueviranomaiset niin EU:ssa kuin sen ulkopuolella.

4. Erityistä

4.1 Syyskuussa 2010 järjestetyltä Accran foorumilta saamansa tuen jälkeen kansalaisyhteiskunnan organisaatiot hyväksyivät kehitysavun tehokkuutta koskevat ”Istanbulin periaatteet”, jotka ovat yli 70 valtiossa eri aloilla toteutetun pitkän kuumisprosessin tulos. Nämä periaatteet muodostavat kesäkuussa 2011 hyväksytyyn, kehitysavun tehokkuutta koskevan kansainvälisen kehityksen perustan. Kehyksessä asetetaan kriteerit, joilla kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden käytäntöjä tulkitaan ja mukautetaan Istanbulin periaatteisiin, mikä mahdollistaa niiden sopeuttamisen paikallisia ja alakohtaisia olosuhteita vastaaviksi. Tässä yhteydessä komissio on pyytänyt komitealta valmistelevan

(7) Ks. alaviite 4.

lausunnon⁽⁸⁾ voidakseen määritellä, miten kansalaisyhteiskunta voisi osallistua kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön järjestelmällisen vuoropuhelun puitteissa.

4.2 Komitea pitää Rio de Janeirosa kesäkuussa 2012 pidettävän Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen konferenssi valmistelua erittäin tärkeänä.

4.3 ETSK viittaaakin päätelmiin ja suosituksiin, jotka se esitti lausunnossaan aiheesta ”Rio+20: kohti vihreää taloutta ja parempaa hallintoa – Euroopan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan panos”⁽⁹⁾ sekä lisälausuntoonsa ”ETSK:n kanta Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen konferenssin (Rio+20) valmisteluihin”⁽¹⁰⁾ sisältyvään viestiin.

4.4 YK:n Rio+20-konferenssissa päättäjien kaikkialta maailmasta on tarkoitus sopia konkreettisesta toimintasuunnitelmasta vuosittuhattavoitteiden – kestävä kehitys ja köyhyyden poistaminen (ensimmäinen tavoite) – toteuttamisen varmistamiseksi maapallon kapasiteetin rajoissa.

4.5 ETSK korostaa erityisesti, että Rio+20-ohjelmassa tärkeimpinä prioriteetteina tulee olla köyhyyden poistaminen ja kaikille taattava mahdollisuus saada riittävästi ravintoa ja juomavettä ja käyttää kestäväpohjaista energiaa. Ympäristöä säästävän paikallisen maatalouden edistämällä kehityksessä on ratkaiseva rooli köyhyyden torjunnassa ja ruokaturvan parantamisessa, ja se on liikkeelle paneva voima taloudellisesti kukoistavan maaseudun kehittämisessä.

4.6 Mitä tulee yksityissektoriin, monissa kumppanuusvaltioissa olisi tuettava työmarkkinaosapuolten (työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen) ja sosiaalisen vuoropuhelun tunnustamista. Sosiaalinen vuoropuhelu on oleellista, jotta voidaan varmistaa laaja demokraattinen sitoutuminen YK:n kehitysohjelmassa ja YK:n ympäristöohjelmassa mainittujen taloudellisen, yhteiskunnallisen ja ympäristöä koskevan kehityksen tavoitteisiin (siirtyminen vihreään talouteen) sekä työelämän perussääntöjen noudattamiseen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen. Sosiaalisen vuoropuhelun ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden välityksellä työntekijöiden ja työntekijöiden edustajat antavat panoksensa yhteiskunnallisen, taloudellisen ja ympäristöä koskevan kehityksen tehokkaiden strategioiden määrittelyyn ja vahvistavat konfliktien hallintaa ja yhteiskunnallista vakautta.

4.7 Yritysten yhteiskunnallisen vastuun periaatteiden ja muiden vastaavien aloitteiden laajamittaista soveltamista tulisi tukea, sillä on tärkeää, että kaikki mukana olevat yksityissektorin toimijat noudattavat ILO:n periaatteita ja työnormeja, jotka on määritelty ILO:n yleissopimuksissa ja joita valvotaan ILO:n perustamalla seurantajärjestelmällä. Varsinkin monikansallisten yritysten, erityisesti niiden, jotka saavat jossain vaiheessa samanaikaisesti julkista tukea, tulee aktiivisesti varmistaa, että ne noudat-

tavat suojelemista, kunnioittamista ja oikeussuojakeinoja (*protect, respect and remedy*) koskevaan YK:n viitekehykseen sisältyviä liike-elämän ja ihmisoikeuksien peruseräitä, ILO:n kolmikantajulistusta monikansallisista yrityksistä ja sosiaalipolitiikasta, monikansallisia yhtiöitä koskevia OECD:n toimintaohjeita sekä yrityksiä koskevaa Yhdistyneiden kansakuntien maailmanlaajuisesta Global Compact -aloitetta. Yritykset voivat myös noudattaa IFC:n (Kansainvälinen rahoitusyhtiö) ja ILO:n yhteistyön kautta syntyneitä parhaita käytäntöjä työelämän perusnormien edistämiseksi koko tuotantoketjussa.

4.8 Yksityissektorin tuki voi osoittautua hyödylliseksi kehitysyhteistyölle, mutta julkista kehitysapua ei saisi käyttää yksityissektorin riskien takaamiseen eikä julkisten palvelujen korvaamiseen. Yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien on perustuttava perusteelliseen analyysiin, jossa selvitetään todelliset pitkäaikaiset tarpeet, ja niiden tulee mahdollistaa riskien jakautuminen kulloisenkin yhteisön kannalta oikeudenmukaisesti sekä tuotettavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus, kohtuuhintaisuus sekä kestävyysajattelun mukaisuus ympäristön kannalta. Niissä on noudatettava todella monenvälistä lähestymistapaa, eivätkä ne saa johtaa julkisten palvelujen yksityistämiseen siellä, missä niitä on, missä ne ovat tehokkaita tai missä niitä voidaan parantaa.

4.9 Yhteisötalouden yritykset ja organisaatiot (myös osuuskunnat) ovat keskeisiä toimijoita avunsaajamaiden kestävässä kehityksessä, joten niitä kuultava, ne on otettava mukaan tavoitteiden määrittelyyn ja niitä on tuettava. Näin voidaan kehittää niiden toimintapotentiaalia ja omavastuullisuutta avun suhteen.

4.10 Monissa Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan maissa, jotka nyttemmin on luokiteltu ”keskitulotason maiksi”, köyhyys ei ole kadonnut mihinkään varsinkaan ajatellen rikkaiden ja köyhien välistä levenevää kuilua. Köyhistä 75 prosenttia elää yhä keskitulotason maissa. Tämä tarkoittaa sitä, että tavoite rakentaa demokraattisia ja oikeudenmukaisia yhteiskuntia, joissa on vahvat työmarkkinaosapuolet, on yhä tärkeä maantieteellisesti määritettyjen ohjelmien kannalta.

4.11 Joka tapauksessa kaikilla kehitysmailla olisi edelleen oltava mahdollisuus osallistua temaattisiin ohjelmiin, joita näin ollen on vahvistettava. Aikomusta keskittyä korkeintaan kolmeen aihealueeseen maata kohden tulisi näin ollen miettiä uudelleen yhteistyössä avunsaajamaiden hallitusten sekä yksityisten taloudellisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan muiden organisaatioiden kanssa.

4.12 Myös poliittisen päätöksen ”rikkaimpien kehitysmaiden” tuen asteittaisesta lopettamisesta on perustuttava asianmukaisiin Yhdistyneiden kansakuntien inhimillisen ja sosiaalisen kehityksen indikaattoreihin, ja se on toteutettava OECD:n kansainvälisen konsensuksen pohjalta sisäisten erojen vähentämiseksi.

⁽⁸⁾ ETSK:n lausunto ”Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen EU:n kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön”, EUVL C 181, 21.6.2012, s. 28.

⁽⁹⁾ EUVL C 376, 22.12.2011, s. 102.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 143, 22.05.2012, s. 39.

4.13 Komitea kannattaa tavoitetta tukea kansallisten sidosryhmien vaikutusmahdollisuuksia ja oikeutta osallistua kumppanimaiden talousarviomenettelyyn ja katsoo, että jos budjettitukitoimia koskevat todennettävissä olevat asiatiedot todella julkaistaan, se voi edistää huomattavasti avustustavoitteiden ja vuosituhattavoitteiden toteuttamista. Komitea tukeekin tämän suuntaisia komission toimia.

Bryssel 24. toukokuuta 2012

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä, hylättiin.

Muutosehdotus 14: Kohta 3.16

"Kansainvälisellä tasolla hyvin suurten yritysten (joita on erityisesti mm. infrastruktuurisektoreilla, rakennus-, vesi-, elintarvike- ja energia alalla) kasvainta on ollut joskus liian riippuvaista julkisesta kehitysavusta. (1) Apua vastaanottaville hallituksille toimittavia etukäteen tehtyjä toteutettavuustutkimuksia käytetään tulevien avunantajien vakuuttamiseen ja niissä hyödynnetään avunsaajavaltioiden velvollisuutta noudattaa perusoikeuksia ja panna ne tosiasiallisesti täytäntöön viijäamällä suurista hankkeista. Toisinaan on kuitenkin käynyt niin, että avunsaajamaiden paikallisen tai valtiollisen hallinnon jäsenet ovat sijoittaneet saadut avustusvarat rahoitusmarkkinoille ilman, että niillä olisi välttämättä edistetty niiden hankkeiden toteuttamista, joihin ne oli alun perin tarkoitettu, ohjaamalla ne eurooppalaisiin rahoituskeskuksiin tai 'turvaan' yksityisille tileille."

Perustelu

Kohta ei vaikuta selkeältä, eikä se tuo lausuntoon lisäarvoa. Viimeisessä virkkeessä ei näyttäisi olevan kyse yleisestä ongelmasta vaan yksittäisestä yhden tai useamman henkilön rikollisesta toiminnasta. Virkkeen tuoma lisäarvo on vähintäänkin epäselvä.

Äänestystulos

Puolesta	57
Vastaa	137
Pidättyi	29

Muutosehdotus 10: Kohta 4.8

"Yksityissektorin tuki voi osoittautua hyödylliseksi on keskeinen tekijä edistettäessä kehitysyhteistyöllä – mutta julkista kehitysapua ei saisi käyttää yksityissektorin riskien takaamiseen eikä julkisten palvelujen korvaamiseen. Yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien on perustuttava perusteelliseen analyysiin, jossa selvitetään todelliset pitkäaikaiset tarpeet, ja niiden tulee mahdollistaa riskien jakautuminen kulloisenkin yhteisön kannalta oikeudenmukaisesti sekä tuotettavien tavaroiden ja palvelujen saatavuus, kohtuuhintaisuus sekä kestävyysajattelun mukaisuus ympäristön kannalta. Niissä on noudatettava todella monenvälistä lähestymistapaa, eivätkä ne saa johtaa julkisten palvelujen yksityistämiseen siellä, missä niitä on, missä ne ovat tehokkaita tai missä niitä voidaan parantaa."

Perustelu

Muutosehdotuksella pyritään säilyttämään tasapainoinen lähestymistapa.

Äänestystulos

Puolesta	96
Vastaa	126
Pidättyi	11

(1) Maailmanpankin ja EIP:n tukieläpöisyyskriteerien uudistukseen asti ja toteutetuista uudistuksista huolimatta vielä nykyin.